

§ 93

KS 2025/0227

Remissvar avseende promemoria om ny förordning om invasiva arter

Ärende

Danderyds kommun har beretts möjlighet att ge synpunkter på regeringens förslag på ny förordning om invasiva främmande arter. Sista svarstid på remissen är satt till den 3 juli 2025. Det aktuella lagförslaget innebär att ansvaret för bekämpning av invasiva arter förändras med lättnader för privata fastighetsägare och företag, men inte kommunala och statsägda fastighetsägare. Förvaltningens bedömning är att förslaget är otydligt formulerat avseende bekämpning av invasiva arter vilket i slutänden innebär ekonomisk osäkerhet för kommunen vid bekämpning. Framtaget förslag innehåller även otydligheter avseende tillsynsansvaret.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen antar yttrande, daterat 2025-06-09, som svar på remissen.

Yrkanden

Ordförande Johanna Hornberger (M) yrkar i enlighet med förvaltningens förslag.

Proposition

Ordförande Johanna Hornberger (M) ställer proposition på eget yrkande och finner att kommunstyrelsen bifaller det.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen antar yttrande, daterat 2025-06-09, som svar på remissen.

Expedieras

Klimat- och näringslivsdepartementet (kn.remissvar@regeringskansliet.se;
gabriella.modin@regeringskansliet.se)

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen

Yttrande på remiss avseende promemorian ny förordning om invasiva främmande arter

Bakgrund

Danderyds kommun har beretts möjlighet att ge synpunkter på regeringens förslag på ny förordning om invasiva främmande arter. Sista svarstid på remissen är satt till den 3 juli 2025.

Bedömning

Danderyds kommun har sedan länge en strukturerad skötsel av kommunens mark och arbetar aktivt med att bekämpa förekomsten av invasiva främmande arter, exempelvis jätteloka, parkslide, och jättebalsamin.

Av den föreslagna regleringen framgår det att privata fastighetsägare undantas från kravet att bekämpa invasiva arter, vilket kan anses som rimligt ur den enskilda fastighetsägarens perspektiv. Förslaget om att privata fastighetsägare ska undantas från förbudet mot att tillåta att arter reproducerar sig eller växer innebär en mindre långtgående reglering. Det kan därmed antas att spridningen inte hindras i samma utsträckning som hade varit fallet enligt det tidigare förslaget eftersom privata fastighetsägare inte är skyldiga att bekämpa befintliga förekomster och bestånd av arter som är upptagna på den nationella förteckningen, på sin fastighet.

Detta förslag kan på sikt ha påverkan på möjligheten och kostnaden för att begränsa spridningen av invasiva arter på kommunal mark. Andelen kommunägd mark i förhållande till övriga fastighetsägare är i Danderyd och många andra kommuner låg. Begränsas inte invasiva arter på privat fastighetsmark så innebär en spridning till kommunal mark att det föreligger en skyldighet för kommunen att agera och därmed en ökad kostnad för bekämpning.

Förslaget innebär vidare oklarheter kring vilken aktör som ska agera i de fall kommunal mark utgör vägrätt, ledningsrätt eller arrenderas ut. Kommunen har mycket begränsad möjlighet att verka inom statlig vägrätt, ledningsgator, på utarrenderad mark eller i jordbruksarrenden. Vidare innebär förslaget att ansvaret för bekämpning av invasiva främmande arter tillfaller fastighetsägaren/kommunen. Detta medför att kommunen behöver omreglera arrendavtal så att verksamhetsutövarna blir ansvariga för bekämpningen.

Exempelvis verkar Trafikverket i Danderyds kommun med E18 och väg 262 som har vägområde på kommunens mark samt Trafikförvaltningen som driver Roslagsbanan. Dessa aktörer har förekomster av invasiva arter inom

Kommunstyrelsen

trafikområdet. Viss otydlighet kan uppstå kring huruvida det är verksamhetsutövaren eller fastighetsägaren som ansvarar för bekämpningen. Motsvarande osäkerhet föreligger kring de kraftledningsgator som ligger på kommunens mark genom ledningsrätt, men förvaltas av Svenska kraftnät och andra kraftledningsbolag. Tidigare har kommunen utgått från att det är verksamhetsutövaren som ska bekämpa invasiva arter eftersom de har skötselansvaret, inte kommunen i egenskap av fastighetsägare.

Viss otydlighet råder kring vad som gäller vid undantag, exempelvis huruvida ett kommunalägt bolag är undantaget eftersom det kan tolkas som ett företag. Är exempelvis ett köpcentrum med allmän platsmark undantaget i det fall det ägs av en privat fastighetsägare?

Det framtagna förslaget innehåller otydligheter avseende tillsynsansvaret. I förslagens 4 kapitel, "Åtgärder mot invasiva främmande arter", och 13–14 §§ om tillsyn bör det förtydligas i förordningen att Länsstyrelsen har tillsynsansvaret enligt 13 §. Avseende kommunala naturreservat bör tillsynsansvaret kunna överlåtas till de kommunala nämnderna. En sådan bestämmelse bör läggas till i 4 kapitel, 13 §. Vidare bedömer kommunen att Länsstyrelserna i nuläget inte har de resurser som krävs för en aktiv tillsyn vad gäller spridningen av invasiva arter, exempelvis i infrastruktur- och masshanteringsprojekt, men också mer generellt.

Det finns även otydlighet gällande vilket ansvar en verksamhetsutövare har som nyttjar områden med stöd i ledningsrätt enligt ledningsrättslagen (1973:1144), vägrätt enligt väglagen (1971:948) och järnväg enligt järnvägslagen (2004:519). Ansvaret för åtgärder kring invasiva arter bör tillfalla verksamhetsutövaren, exempelvis Trafikverket och Svenska kraftnät. När det gäller masshantering är spridningen av invasiva arter ett stort problem. Ansvaret för att åtgärda invasiva arter ska tillfalla verksamhetsutövaren och inte fastighetsägaren i dessa fall. Detta bör förtydligas i bestämmelserna, liksom tillsynsansvaret för de beskrivna fallen.

Avslutningsvis är Danderyds kommuns bedömning att ansvaret för åtgärder mot invasiva arter, särskilt i samband med masshantering, bör tillfalla verksamhetsutövaren – exempelvis Trafikverket och Svenska kraftnät – snarare än fastighetsägaren. Även tillsynsansvaret i dessa fall bör tydligt regleras i förordningen.

Johanna Hornberger
Kommunstyrelsens ordförande